

Ptuj, 15.04.2020

Za nami je še en vpad mrzlega zraka, kako naprej?

Klimatske spremembe so se vsaj letos pomladi pokazale v svoji pravi luči. Mila zima, zgoden začetek pomladi, zaradi katerega se je zgodaj pričela vegetacija, potem pa vdori mrzlega zraka, ki so povzročili pozebe ali pa vsaj poškodbe na rastlinah.

Sadike plodovk, tisti, ki jih že imate v rastlinjakih, ne smejo biti na nižjih temperaturah od 15 °C. Posledice namreč ne bodo vidne na sadikah, zato mnogi zelo zanemarijo ta podatek. Že pri teh temperaturah bodo poškodovani cvetovi, ki so že v rastnih vršičkih paradižnika, paprike in jajčevca.

Slika 1: sneg, ki pa so mu sledile tudi nizke nočne temperature je močno oslabil imunski sistem vrtnin (avtor PUŠENJAK)

Posledice so poškodbe teh plodov, ki lahko tudi nepravilno oblikovani plodovi. Poškodovan plod pa ni tržen. Če padejo temperature pod 10 °C, potem se cvetovi sploh ne oblikujejo, posledica je, da prve etaže ne bo, torej se bo prvi pridelek zamaknil najmanj za 14 dni, pri jajčevcu tudi za mesec dni. Če nimate ustrezne rešitve, poskusite sadike prenesti v kakšen zaprt prostor, ki ga lahko ogrevate.

Vse to so poškodbe plodov zaradi prenizkih temperatur, ko so bile sadike še čisto majne – 2 prava lista.

Slika 2: te poškodbe bodo vidne šele ob oblikovanju plodov, ko smo na te mrzle dneve skoraj pozabili, a so posledica tega, da so bile sadike izpostavljene temperaturam pod 15 °C. (avtor PUŠENJAK)

Žal je ta zadnji vdor hladnega zraka prišel po praznikih, v katerih se tradicionalno ne dela v zemlji. Upam, da ste si nekateri vseeno zapomnili navodila preteklega mesec, da je potrebno rastlinam pomagati najprej pred mrazom, da je to učinkovitejše.

Če pa niste, je res nujno, da vse rastline takoj, ko je možno, okrepite s spodaj naštetimi pripravki. Sadike v rastlinjakih poskropite še danes, rastline na prostem pa je bolje tretirati jutri, saj danes napovedujejo še nizke nočne temperature.

Za krepitev in hitrejše premagovanje posledic stresa je smiselno uporabiti enega izmed naslednjih biostimulansov:

Na prvem mestu so izvlečki morskih alg. V trgovinah, ki so že odprte, lahko najdete Algoplasmin, Amalgerol, Basfoliar activ (**ni dovoljen v eko pridelavi**), Phylgreen, za manjše površine na vrtovih tudi Bioplantella Vrt, oziroma pripravke, ki vsebujejo morske alge. Če jim dodate še nekaj kalija (Protifert kalij, TrafosK (dodamo Delfan), Final K...), ki ima velik vpliv na rastline pri premagovanju stresa, bo še bolje. **TrafosK v eko pridelavi ni dovoljen.**

Druga možnost je tudi uporaba aminokislin, kot so Algovital plus, Delfan, Folwin, Protifert ali Protifert K, Drin. Uporabo teh svetujem takrat, ko opazite ponovno rast, se pravi v naslednjem tednu.

Za saniranje poškodb sta namenjena dva pripravka. Prvi je Epin extra, ki mu dodajte Algoplasmin ali Plantonic. **Epin ekstra ni dovoljen v eko pridelavi**, Plantonic, ki vsebuje izvlečke velike koprive (*Urtica dioica*), vrbe (*Salix viminalis*), ekstrakt sončničnega olja, pa je. Prav tako obstaja pripravek Almagerol-a. Tudi temu pripravku dodajte izvlečke morskih alg, kot je Phylgreen ali Algoplasmin.

Dobra rešitev je tudi uporabo morskih alg in silicija, kar je sestavni del Vitanica MC v odmerku 0,15% + Vitanica Si v odmerku 0,2%.

Prav tako po nastalih poškodbah rastline revitalizirate s pripravkom Siliplant Univerzal, ki vsebuje silicij in še dodoatne mikroelemnte, vse skupaj pa rastlino okrepi, ji dvigne odpornost, pomaga sprejemati fosfor tudi takrat, ko je težje dostopen (nizke temperature...).

Tretiranje ponovite čez 7 dni, a v tem primeru dajem prednost uporabi aminokislinskih pripravkov kot so Protifert, Protifert K, Delfan, Drin, Algovital in podobno.

Ekološki vrtnarji in tisti z manjšimi površinami si lahko sami doma pripravite tudi pripravek iz regrata ali ognjiča. Na travnikih je cvetočega regrata veliko, za prvo silo z njega naredite čaj, uporabimo cele rastline, z listi vred. Potrebujete 200 gr regrata za 10 l vode. rastlinsko dele prelijete z vrelo vodo, počakate 15 minut, odcedite in ohladite. Uporabljate nerazredčeno. Če boste nabrali cvetov dovolj, jih lahko za naslednje tretiranje naberete 2 kg, prelijete z 10 l vode in pustite na toplem, a v temnem prostoru. Vsak dan vsaj enkrat premešajte. Po 10 dnevih imate pripravek, ki ga redčite v razmerju 1 : 5. Lahko ga shranite, a v popolni temi in na hladnem.

Če imate shranjenega kaj ognjiča, posušenih cvetov seveda, lahko po enakem postopku naredite pripravek. Le količine so pol manjše, torej 100 gr za čaj in 1 kg za prevrelko.

Rastlinjaki: Tudi v rastlinjaki, čeprav so toplejši, so rastline doživele stres. Solato že režete, če pa je za njo še

mlada, jo najprej okrepite z zgoraj naštetimi pripravki. Potrebno jo je tudi zaščititi pred boleznimi, saj je zaradi stresnih situacij zdaj zelo občutljiva na sivo in belo plesen. Enak nasvet dajem tudi za solato, ki raste na prostem.

Slika 3: Solata je v nevarnosti, da jo napadejo še talne glivice (avtor PUŠENJAK)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00
fax: (02) 251 94 82

E-pošta: info@kmetijski-zavod.si
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

Biostimulansom dodajte enega izmed naštetih pripravkov;

- Cilus plus – 200gr/ha
- Prestop – 6 do 10 kg/ha
- Serenade Aso – 8 l/ha ob porabi vode vsaj 300 l/ha
- Amylo – X: 2,5 kg/ha poraba vode vsaj 300 l/ha, nujno dobro omočena zemlja
- Signum – 1,5 kg/ha ob porabi vode vsaj 500 l/ha
- azoksistrobin: Ortiva, Mirador 250 SC, Zaftra AZT 250 SC, Zoxis 250 SC - 1 l/ha
- Sercadis plus – 2 l/ha
- Switch 62,5 WG – 0,6 l/ha
- Zenby – 1 l/ha, poraba vode vsaj 400 l/ha

Prvi štirje so dovoljeni tudi v ekološki pridelavi.

Tretiranje opravite nujno zvečer, ko je hladno, saj je aktivna snov prvih štirih bakterija oz. gliva in uporaba na soncu ni smiselna. Pred uporabo teh pripravkov je potrebno izsušeno zemljo tudi dobro zaliti, namočiti.

Čeprav vem, da je želja po čim hitrejšem pridelku opozarjam, da ne skušate pospeševati rasti rastlin z dognojevanjem z dušikom, saj boste s tem stres še povečali. Je pa možna in smiselna uporaba huminskih in fulvo kislin ali pa učinkovitih mikroorganizmov, s katerimi dvignete aktivnost same zemlje in pospešite njeno delovanje. Pripravki, ki vsebujejo omenjene kisline so Fertorganico 11 ali Vitanica RZ, ki združuje varstvo solate in dognojevanje (Metrob), Humistar, Energy plus ali Fertireg (Jurana). **Fertireg in Fertorganico je dovoljen v ekološki pridelavi.**

S temi pripravki boste dosegli hitrejšo, enakomernejšo rast, brez večjega stresnega učinka, oziroma ga boste celo znižali.

Ukrepati je potrebno čim prej, v rastlinjaku še danes, na prostem pa, ko bodo temperature ob tretiranju nad 10 °C.

Ostanite zdravi!

KGZS Zavod Maribor

Miša PUŠENJAK, univ.dipl.inž.kmet.